

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălămate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 străție.
 Mulțumite publice și Loe
 deschisă costă șirul 20 fil
 Manuscrisurile nu se in-
 napolază.

Luptele din Galiția.

Iași, 30 Mai v.

Luptele din Galiția sunt, prin efectele lor tactice, cele mai importante din întreaga desfășurare a campaniei de până acum. Rușii au fost nevoiți să părăsească cea mai mare parte din Galiția ocupată prin silinți atât de costisitoare și de îndelungate, în cele două luni anterioare de războiu.

Căderea cetății Przemysl, retragerea trupelor rusești de pe valea râului San, în așa fel încât chiar evacuarea Lembergului nu este cu totul exclusă, imposibilitatea actuală a armatelor țarului de a începe o ofensivă energetică în unul din capetele frontului galițian, pentru a opri înaintarea de front a trupelor austro-germane, toate acestea arată că stăpânirea Rușilor asupra Galiției este grav amenințată.

Numai bătălia de pe Marna se poate compara în importanță cu cea desfășurată de o lună în Galiția; dar consecințele tactice ale acestei lupte au fost mult mai puțin importante decât ale celei de pe frontul galițian: numărul prizonierilor, pierderile de teren, armament și oameni au fost mult mai mici decât cele înregistrate numai până astăzi în Galiția. În schimb însă, după rezultatele și experiențele cunoscute pe frontul oriental, nu putem da bătăliei din Galiția aceeași însemnătate ca și celei de pe Marna, tocmai pentru că mișcările din regiunea ruso-germano-austriacă a războiului au fost de o amploare mult mai mare decât mișcările de pe frontul opus și

revenirile, după operații uriașe, au fost mult mai frecvente în răsărit decât în apus.

Din punct de vedere militar bătălia din Galiția, cu succesele pe care le-au obținut Germanii în cursul ei, este o verificare strălucită a importanței pe care o au în acest războiu artileria și cantitatea munițiilor de care dispune.

După comunicatele rusești rezultă cu toată limpezimea că retragerea armatelor ce ocupau Galiția până pe crestele Carpaților se datorește numai superiorității zdrobitoare a artileriei — care a aruncat adevărați munți de fontă și explozibile asupra trupelor rusești, punându-le în neputință de a rezista grozavei avalanșe ce cădea asupra lor.

Rezervele de munițiuni ale Rușilor nu le mai permiteau o reluare a ofensivei, astfel încât ei sunt și acum nevoiți să aștepte noi pături de aprovizionare, pentru a putea reîncepe lupta cu o nouă siguranță

...Deocamdată pierderile Rușilor rămân foarte mari, fie în oameni, fie în teren...

...Comunicatele germane arată că Rușii opun însă pretutindeni în retragerea lor o împotrivire îndârjită.

Luptele din Galiția confirmă încă odată prevederile acelor cari vedeau în actualul

războiu un eveniment militar de un gen cu totul nou și cari socoteau că principalul element al victoriei finale va fi timpul...

Luptele din Galiția rămân ca un mare episod al războiului actual pe frontul oriental, dar acest episod nu întrunește toate elementele necesare pentru a fi un desnodământ.

După fie-ce lovitură, oricât de mare, și cât de dureroasă, ne revine refrenul pe care-l auzim mereu de zece luni: Războiul continuă, războiul va continua.

Rusia îndepărtată de Dunăre.

Niciodată politica externă a Rusiei nu suferi o înfrângere mai dureroasă ca la încheierea păcii dela Paris (1856). Toată politica lui Alexandru II, în primii cincisprezece ani ai domniei sale, nu urmărea decât o singură țintă: aceea de a se elibera de condițiile umilitoare ale acestui tratat, cari loveau dreptul de suveranitate în marea Neagră, oprea progresul și jignea demnitatea unei mari națiuni.

Un articol al tratatului de Paris arată că: 1) Marea Neagră va fi neutralizată și 2) deschisă marinelor de comerț a tuturor națiunilor; apele sale rămân interzise marinelor militare. În consecință nu se va crea, nici nu se va conserva arsenale militare pe litoralul mării Negre.

Campania diplomatică rusă începe lupta cu toate armele ce-i stau la îndemână pentru ștergerea acestui articol, rămânând pentru mai târziu ca să câștige pe rând tot ce pierduse în chestiunea Dunării și a Orientului.

Acesta este momentul istoric în care, am putea zice, termometrul politic al influenței ruse în Orient este căzut la zero. Numai la 1870 începe să se ridice și continuă mereu în creștere:

estice a cetății, în lungime de aproape 400 metri, descoperindu-se cu această ocazie și două turnuri exterioare, pătrate, menite să apere mai temeinic zidul de înconjur.

În interior s'a dat de urmele unei construcții foarte interesantă, situată în apropierea mării. Clădirea este foarte complexă și din cât s'a putut urmări până acuma, rezultă că ne aflăm în fața unui edificiu de formă veche romană, adică o sală mare cu ziduri exterioare foarte puternice, iar în interior având două rânduri de stâlpi pe cari se sprijineau arcadele ce susțineau acoperișul. Stâlpul cu bazele și cu capitulurile lor erau de marmoră. Pe acestea ca și pe capituluri, sunt sculptate în relief cruci de formă bizantină dela sfârșitul veacului VI după Christos, ceea ce arată că edificiul e din acea vreme.

Alături de aceasta și așezată perpendicular pe ea, se află o construcție la fel, însă mult mai monumentală, având și stâlpi groși de zidărie în interior, meniți și ei să susțină bolți solide și înalte. Aci s'au găsit cele mai frumoase capituluri cu cruce, cum și coloane de marmoră aproape întregi. Orientarea acestui al doilea edificiu dela est la vest, arată îndeajuns, pe lângă celelalte semne, că e vorba de o biserică creștină.

Atât ea cât și celelalte construcții sunt pavate în interior cu lespezi frumoase de piatră și comunică între ele.

Nu s'au putut descoperi însă în întregime ruinele din pricină că ar fi trebuit să se împingă săpăturile pe locuri particulare. S.

Pe-aici trecură 'nvinșii...

Pe-aici trecură 'nvinșii muți, în fugă,
 Pe-aici trecură ei...
 Și semănară sânge 'n picuri gri,
 Prin țara unde oamenii se 'njugă...

Pe-aici trecură 'n marșuri triumfale
 Și cu nădejdi în piepturile lor...
 Aicea e 'ngropată 'n neagră jale
 Mânăria unui îndrăsnit popor.

Movile de cadavre au rămas
 Aici pe stepe, 'n zarea 'nsângerată
 Și cad și cad la fiecare pas
 Din cei ce-au vrut pământu 'ntreg să-l bată...

Bogatul sânge ce 'n pământ s'a supt,
 E-un fluid ce asmuță ne'nterupt,
 E roșie sămânță de pierzare,
 Sămânță a războae 'ngrozitoare,
 Ce vor trăi din grozăvii și-avânt
 Pân' va trăi acest bătrân pământ.

A. Coiuș.

Descoperiri arheologice în Dobrogea.

Rămășițele vechii cetăți grecești Callatis. — Noulle descoperiri făcute cu ocazia săpăturilor din Mangalia.

Ne-am ocupat la timp de interesantele descoperiri ce s'au făcut în Mangalia, unde după cum se știe cu ocazia unor săpături s'a dat de urmele vechii cetăți Callatis.

Lucrările pentru desgroparea rămășițelor acestei cetăți continuă cu multă activitate sub conducerea dlui Teodorescu, subdirectorul muzeului de anticități din București.

Cu privire la noile descoperiri ce s'au făcut, putem da următoarele amănunte:

„Cetatea Callatis”, veche colonie grecească la Marea Neagră, a fost întărită pentru ultima oară de împăratul Justinian, pe la jumătatea veacului VI după Christos, cu un zid de piatră gros de vre-o 4 metri sus, iar la temelie de aproape 4.80 m., cu un șanț mare care mergea dealungul zidului pe o distanță de 500 m., începând de la mare din partea de nord-est, iar de aci se îndepărtează de zid, închizând o mare parte de loc până în apropierea lacului Mangalia.

Cercetările, din cauza aceasta, nu s'au putut face decât în câteva puncte, din pricină că orașul actual este așezat chiar pe subsolul cetății antice. Totuși rezultatele au fost destul de mulțumitoare.

S'a stabilit cu precizie traseul laturei nord-

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2, 2 coroane

la 1877, 1883, 1912, până în actualul război, în care nu știm cât se va ridica.

Asupra acestei epoci, pe care scriitorii ruși o numesc *cea mai tristă pagină a istoriei ruse*, este interesantă și instructivă corespondența diplomatică copiată din arhivele dela Petersburg, de către Serge Gorianov.

Pe acea vreme, Ignatiew și Gorceakov sunt cei doi tacticieni abili, cari conduc această luptă de condei și de cuvânt, pe teatrul de război al diplomației europene.

Insinuări, rugăminți, negocieri și amenințări, erau pe rând, după trebuință, repetate prin toate cabinetele statelor mari. Stânca de care se isbeau toate încercările, era însă Anglia, principala adversară, care nu admitea nici deschiderea unei discuțiuni asupra abaterii dela tratatul de Paris, căci numai el era singura garanție a liniștii din Orient.

Englezii își dădeau seama de consecințele creierii unei flote militare ruse în Marea-Neagră.

Pe când țarul Alexandru II, cu tandreță și respect, scria unchiului său Wilhelm la Berlin, felicitându-l de victoriile asupra Austriei, îi amintea de *la pensée intime...*, care nu era decât intenția de a se degaja de stipulațiile tratatului dela Paris.

Gorciakov scria bunului său prieten Bis-mark, fost reprezentant al Prusiei la Petersburg, că se bizue pe concursul energie și loial... că nu-i acordă numai jumătate de confiență... își descarcă inima... căci au rămas tot prieteni ca mai înainte...

În același timp Ignatiew netezea terenul la Constantinopol.

„Îndelungata mea ședere în Orient, scria el, m-a învățat că numai prin două mijloace poți să influențezi asupra spiritului Turcilor: amenințând brusc prin forță, ori prin o inițiere lentă, dar continuă, numai cu idei; dacă ai merge prea repede, poți compromite succesul.

Cu întâiul mijloc aș provoca o conflagrație generală, ne-am expune la sacrificii în proporție cu ținta de atins. Deci cu al doilea mijloc trebuie să încercăm, dacă vom să parvenim a-i face să accepte idea abrogării tratatului dela Paris.

Asupra acestei chestiuni am avut cu Ali pașa o convorbire pur academică”.

Și Ignatiew arată cum căuta să convingă pe Turci, că în zilele noastre litera tratatelor a pierdut mult din forța care o avea la început, dovadă este exemplul *țărilor române, cari împotriva textului tratatului dela Paris, s'au unit într'un singur stat*. Acel tratat conține clauze cari d la *longue* ar fi imposibil de ținut căci iignesc amorul propriu național al Rusiei, acest sentiment care e mai tare decât toate transacțiile scrise. Fără comoji și complicații, aceste clauze ar trebui să dispară chiar în interesul Turciei... și rezultatul, la început tot academic, fu că *Turcia convenea ca Rușii să reia Basarabia dela Români*, dar să nu se atingă de gura Dunării, unde trebuie să rămâie comisiunea europeană internațională; cât despre desființarea neutralității din Marea-Neagră, Turcia șovăia, căci știa pentru ce dorește Rusia să-și facă iar flotă de războiu.

Cu atenție și răbdare, descercând firul încălcit al diplomației rusești, am putea înțelege azi mai bine, de ce Rusia în chestia unirei principatelor ne-a susținut, cum se spunea, cu *devotament și sinceritate*, iar noi mai târziu am răspuns cu *ingrătitudine*.

După tratatul dela Paris, care-i tăia se complect influența în Orient, avea nevoie să-și câștige simpatiile pierdute. Pe lângă alte speranțe: domnitor, un prinț de origine rusă, etc... credem că motivul esențial era că prin unirea principatelor, ea ne împingea pe noi să călcăm întâi tratatul de Paris, pentru a fi creat un precedent, ce avea să-i folosească la timp.

În toate intervenirile la cabinetele străine pentru chestiunea Mării-Negre, începutul tipic al diplomației ruse, era punerea în evidență a abaterii dela tratat, pe care țările române o făcuseră întâi.

Opoziția ce întâlnește la celelalte puteri, nu fu învinsă decât la 1870. Momentul a fost potrivit ales: când Germanii asediau Parisul, împăratul pronunța cuvântul hotărâtor.

Guvernul rus se crede autorizat, după derogările permise în favoarea României, să ceară și el alte derogări în favoarea sa.

O circulară a prințului Gorciakov, declară că țarul nu se mai poate considera în viitor legat prin obligații cari restrâng dreptul de suveranitate în Marea-Neagră.

(„Viața Românească”)

Jean Bart.

Tarigradul.

Bulgaril se luptă cu Grecii pentru luarea acestor cetăți.

O seminție de neam tucesc păgân care își avea șatrele dincolo de fluviul Volga, se coboară pe la anul 499 d. Hr. la mieznoapte a împărăției grecești. Această seminție de neam turcesc păgân este cunoscută în istorie cu numele de *Bulgari*, numiți astfel dela marea fluviu Volga. Treptat-treptat această seminție turcească păgână trece Dunărea și se așează în eparhiile grecești dela mieznoapte ale împărăției bizantine. Ea a trăit, multă vreme, sub ascultarea marelui han al Avarilor care stăpânea toată întinderea de pământ pe care azi o stăpânește Austria, Ungaria, România și Rusia.

Ispirih, hanul acestei seminții turcești păgâne, numită mai târziu *Bulgari*, se războia în 679 d. Hr. împotriva Avarilor și trece Dunărea, cu învoirea împăratului din Tarigrad Constantin Poponat.

Această învoire i-a fost oarecum nefastă împărăției, căci Bulgarii încetul cu încetul s'au statornicit pe aceste locuri și au început să aibă veleități de stăpânire chiar asupra împărăției.

Hanii lor au avut lupte crâncene cu Justinian II în a doua domnie a acestuia (705—711), cu Teodosiu II (716—717), cu Constantin V *Copronimos* (741—775). Pe vremea acestui împărat Bulgarii porniră în cete mari împotriva Tarigradului și ajunseră până la zidul cel lung dinaintea cetății, și, după ce prădară și omorâră multă mulțime, s'au întors înapoi, ducând în robie mult norod (755).

Constantin V. *Copronimos* s'a luptat cu dânsii necurmat. Îi bate în anul 756, dar este bătut în 759. Atunci pornește împotriva lor cu corăbii multe și cu oaste mare la Anhiial unde se încinse o luptă din cele mai crunte. Ea a ținut 5 ceasuri și s'a isprăvit cu fuga Bulgarilor. Constantin s'a întors la Tarigrad ducând cu sine pe Bulgarii cei prinși, pe cari, apoi îi scoase în fața *Porții de aur* a cetății și-i tăia (763). După doi ani în 765 îi mai bătu odată, deasemenea la 774 și 775.

Toată domnia acestui împărat n'a fost decât o luptă necurmată împotriva cetelor Bulgarilor.

Constantin VI de asemenea are lupte cu Bulgarii. Nikifor I Logofetu (802—811) este chiar omorât în luptă de hanul Bulgarilor Krum. Acesta are lupte și cu Mihail I (811—813). După călugărirea acestuia se urcă pe scaunul Tarigradului Leon V *Armeanul* (813—820). Pe vremea lui Krum impresura Tarigradul, dar este silit după o luptă groaznică să-l despresoare la 13—14 Aprilie 814. Rănit la această impresurare Krum muri.

Mihail III (842—867) a căutat să îmblânzească această seminție turcească păgână și a trimis oameni învățați la dânsa ca să o facă să treacă la creștinism. După multe și grele încercări isbuti. Hanul lor Bogor s'a botezat la Tarigrad împreună cu mulți din supușii săi și primi numele de *Mihail*. A murit călugăr.

Creștinându-se hanii turcilor, bulgarii au căutat să se înrudească cu neamul împărătesc din Tarigrad. Acesta, după ce i-a cinstit, i-a boerit, i-a ridicat la rangul de cezar, i-a înrudit și cu familia împărătească, la care ei barbari, neam de neamul lor nu și-ar fi închipuit că o să ajungă vre-odată.

Vasile al II-lea supranumit *Bulgaroctonul*, adică omorătorul Bulgarilor, i-a desființat de pe suprafața împărăției grecești, ducând la Tarigrad rămășițele neamului domnitor bulgar, din partea femeiască, căci din partea bărbătească murise în luptă. Cetele captive cari căzură în mâna lui Vasile vli fură trimise în cele mai depărtate colțuri ale Asiei mici, unde muriră apoape toate.

În chipul acesta împărăția grecească a putut scăpa de o pacoste care căzuse peste capul ei tot din pricina unei greșeli a ei. Căci dacă Constantin Pogonat n'ar fi dat învoirea sa hanului Ispirih să se așeze în împărăție, aceasta ar fi fost ferită de multe rele.

Despre încercările Rușilor păgâni de a lua Tarigradul am vorbit cu altă ocazie tot în ziarul „Seara”. În articolul ce urmează vom arăta cum Tarigradul a fost luat de *Latini* sau *Frânci*.

D. Castell.

Aviațiunea românească.

București, 31 Maiu v.

Se știe că în războiul actual aviațiunea a jucat unul din rolurile cele mai însemnate. Ea a avut misiuni atât de importante, încât a înlocuit în mod simțitor cavaleria, și în multe împrejurări artileria.

Aviatorii au făcut cercetările pe cari le făcea, în războaie, cavaleria; deasemenea dese bombardări de orașe au pus în evidență forța aviațică care a luat astfel, în parte, locul artileriei.

În cele ce urmează facem un mic istoric al aviațiunei românești.

E cu deosebire interesant să știm că cel dintâi om care a sburat cu un aparat mai greu decât aerul a fost un Român, bănațeanul *Vula* care în 1906, în tovărășia francezului Santos Dumont, a construit un aparat, experimentat cu succes la Paris.

După trei ani, când Bleriot își făuria gloria, principele *Bibescu* obținut al 20-lea brevet de pilot la Pau în Franța.

În același an *Vlaicu* reuși să învingă toate greutățile cari i se puneau în cale și începu să-și construiască aparatul său, dispărut din nefericire odată cu el.

În 1910 un avocat din Brăila, d. *Cerkez*, făcu primul aerodrom la Chitila unde cu pilotul francez Nolla, formă cei dintâi piloți ai noștri, pe dnii *Poly Vacas*, un tânăr de 17 ani pe atunci, din Brăila, *Șerban Cantacuzino* și *Robert Catargi*; acești doi din urmă s'au retras după puțin timp.

În același an avem trei evenimente în aviație: un meeting aerian la Chitila; sborul lui Blériot și a lui *Vlaicu*. După alt an ministerul de război comandă 4 aparate Farman la Chitila, unde se formează și cei dintâi ofițeri-piloți, loc. *Negrescu* și *Ștefan Protopopescu*. Cel dintâi ofițer-pilot e însă căpitanul *Mircea Zorileanu*, care și-a făcut școala în Franța la Moulon. Tot în 1911 ia brevet la Cotroceni loc. *N. Capșa*, pregătit de prințul *Bibescu*. Se face primul raid, la Roman: trei Blériot-uri conduse de dnii *Bibescu*, *Zorileanu*, *Capșa* și un Farman condus de *Vacas*. A făcut multă vâlvă acest raid aerian.

În 1912 prințul *Bibescu*, cu concursul mai multor oameni de inimă cari își dădeau seama de importanța aviației, fondă Liga aeriană dela Băneasa cu piloții *N. Capșa*, *Zorileanu* și *Vacas*, cari formară noi piloți în dnii căp. *Adamovici*, *Popovici*, *Fotescu* și *Sturza*, precum și pe nefericitul *Caranda*, prima victimă a aviației noastre.

Campania din 1913 a surprins slab pregătită tânăra noastră aviație. Totuși s'au găsit destule aparate noi Blériot la Băneasa spre a putea face față trebuințelor armatei. Se știe câte servicii importante au adus aviatorii noștri în Bulgaria comandamentului superior al armatei. Au sburat în Bulgaria piloții *Bibescu*, *Fotescu*, *Mihailescu*, *Protopopescu*, *Sturza*, *Vlaicu* și *Vacas*. În acest an au mai luat brevet dnii *Gogu Mihălescu*, *Cantacuzino-Paşcani*, *Beoniade*, *Mavrod*, *Macovei* și *Negel*.

După campanie s'au cumpărat numeroase aparate Bristol-Coandă și s'au format pe ele noi piloți, dnii *Plentceanu*, *E. Ștefănescu*, *Giosan*, *Berteș*, *Enescu*, *Alexandrescu*, *Mumulanu*, *Alexandrescu* și *Bucu*.

Anul trecut s'au mai făcut numeroase raiduri în toate punctele importante ale țării.

După s
ționi avea
retraseră s
dreptară s
Giorgio și
miralul Pe
restul flote
la St. Gior

Ribotti
îndată bat
După o ju
lemn ale
efect. Bate
turi, omori
rabia cu p

Vice-ac
sele iară
nunța la o
el nu poat
deasupra l
și Vacca p
încețeze, i
aceea a m
a nu mai p
duce la po
colo ajuns
te-i la ata
se uni în
dantul de
raportase
a executat

Persan
de portul B
tăririle del
ore începu
satele să c
uvrajelor
teau unu
cărcau for
lăsase cor
fului său
pe marsul
baricadat
târziu se d
vasului, și

Șeful d
d'Amico, s
ceau vase
dificulta a
și în adev
nimerită ni
midabile”
fortul St. C
Comandan
gată Cava
alese o po
baterii (M
vasul se g
cipal. Aci
șina din c
mare, nu
ale lui Per

Îndată
divizia cui
poziție cor
focul asup
tea îimbei
lington ec
pârzele. L
cuirasate
sul flotei i
o luptă ta
răsunau d
fu bătută
distanța d
viduale, ia
fu așa de
acoperită
rece și cu
loc tenent
țunuri ale
rănit la ca
țire și fu

ască,

Maiu v.

unea a ju-
mate. Ea a
ât a înlo-
multe im-

carile fă-
nea desele
entă forta
ocul arti-

istoric al

ă cel din-
mai greu
anul Vuia
ni Santos
mentat cu

ia gloria,
revet de

gă toate
i începu
ărut din

Cerkez,
u pilotul
i noștri,
ni pe a-
i Robe't
as după

aviatie;
Blériot
e răboi
unde se
ct. Ne-
tăntă o-
rileam,
melon.
oct. N.
Se face
nduse
Farman
ă acest

ul mai
seama
ă dela
și Va-
Ada-
cum și
aviatiei

egătită
destule
putea
e ser-

n Bul-
ei. Au
u. Mi-
și Va-
Gogu
miade,

eroase
e ele
Glo-
ianu,

e rai-
i.

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

—Conferență ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898, de Fr. Rieger, col. ces. și reg.

(Urmare) (11)

După sosirea lui Vacca, care, după dispozițiuni avea să atace Comisa, Ribotti și Albini își retraseră succesiv vasele lor din luptă și se îndreptară spre sud de insulă, cel dintâi la St. Giorgio și al doilea la portul dela Manego. Admiratul Persano porni în același timp și el cu restul flotei dealungul coastei de nord a insulei la St. Giorgio.

Ribotti trecu pe la ora 11 portul Manego; îndată bateria Nadpostranje îl primi cu focuri. După o jumătate de oră sosită și corăbiile de lemn ale lui Albini și deschiseră un foc fără efect. Bateria răspunse cu 28 focuri, avu 4 lovituri, omori 2 oameni și răni pe alți 5 de pe corabia cu pavilionul „Maria Adelaide”.

Vice-admiratul Albini își retrase repede vasele iarăși din bătaia tunurilor, cu gândul a renunța la orice încercare a debarca, pe cât timp el nu poate combate bateria situată la 170 m. deasupra lui! Era la 1^{1/2} p. m. În acest moment și Vacca perdu perspectiva a face bateriile să înceteze, înainte de a apune soarele și după aceea a mai lua și fortul Max; și astfel pentru a nu mai pierde timp și munițiune, se decise a se duce la portul Manego în ajutorul lui Albini. Acolo ajuns, află, că și Albini renunțase din parte-i la atac, și așa continuă el drumul pentru a se uni în fața portului St. Giorgio cu comandantul de căpetenie. Această decisiune a sa o raportase deja lui Persano încă din Comisa, însă a executat-o fără să aștepte răspunsul cuvenit.

Persano se apropie cu grupul său de vase de portul Karober, ca să atace dinspre vest întărirea dela intrarea portului Sf. Giorgio. La 11^{1/2} ore începu Persano lupta prin aceea, că cuirasatele să defileze în contra-marș pe dinaintea vrăjilor. Pe măsura ce bastimentele, cari pluteau unul după altul, treceau pe la baterii, descărcau focuri de salvă asupra lor. Admiratul lăsase conducerea manevrei diviziei sale șefului său de stat-major, iar el sta la început pe marsul cel mare (catargul cel mare), ce era baricadat cu pânze, hamacuri și corturi; mai târziu se ducea când la un loc, când la altul al vasului, și mai mult în baterie.

Șeful de stat-major, căpitanul de fregată d'Amico, schimbă mereu distanța la care treceau vasele pe dinaintea întăririlor pentru a dificulta artileristului inamic tragerea precisă, și în adevăr, pe timpul acestei mișcări n'a fost nimerită nici o corabie. Persano ordonă lui „Formidabile” să se repezească printr-un elan sub fortul St. Giorgio și să-l facă să înceteze focul. Comandantul acestei cuirasate, căpitanul de fregată Cavaliere di Saint Bon, ieși din linie și alasă o poziție din care anihila (demasea) două baterii (Mamula și Zupparina?) pe când însuș vasul se găsea în unghiul mort al fortului principal. Aci rămase el ținându-se cu cârma și mașina din cauza, că adâncimea apei fiind prea mare, nu putea ancora. Celelalte cinci corăbii ale lui Persano cuprinsă din trei părți fortul.

Îndată după începerea luptei cu Persano sosi divizia cuirasată a lui Ribotti dinspre ost, luă poziție contra turnului Wellington și deschise focul asupra-i. Pe când trecea Ribotti pe dinaintea limbii de pământ Stonceia, un obuz din Wellington eclată pe una din corăbii și-i aprinse pârzele. Lupta ce se încinse acuma între cele 8 cuirasate și 2 fregate de lemn, adică între grosul flotei italiene și fortificațiunile portului, fu o luptă tare înfocată. Vaile și dealurile insulei răsunau de tunetul artileriei. Bateria Schmid fu bătută de 3 cuirasate de ale lui Ribotti dela distanța de 1500 m., la început cu focuri individuale, iar mai târziu cu salve. Focul acestora fu așa de crâncen, încât bateria era aproape acoperită de obuzuri și eclaturi. Însă cu sânge rece și cu un calm demn, comandantul ei, subloc tenentul Pawlowsky, conduse focul celor 4 tunuri ale sale până după prânz, la ora 3, când rănit la cap de un eclat de obuz, căzu fără simțire și fu scos din baterie.

(Va urma.)

Războiul.

Telegrama oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrama oficiale:

Budapesta, 14 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: În Galiția-centrală, trupele aliate au luat din nou ofensiva. După lupte crâncene date spre ost și sudost dela Jaroslau am rupt frontul rus și am silit inamicul să se retragă pricinuindu-i pierderi foarte grave. Începând de azi noapte Rușii sunt în retragere dela Mosciska și spre sudost dela această localitate. Ieri am capturat 16 mil Ruși. Spre sud dela Nistru lupta e încă în curgere. La Derzow, spre sud dela Mikolajow trupele noastre au respins în mod sângeros patru puternice atacuri inamice. În sfârșit inamicul a părăsit în fugă terenul de luptă. Spre nordvest dela Zurawno, aliații înaintează spre Zydakow; după o luptă crâncenă, au ocupat ieri Boguzno. Ofensiva progresa bine și spre nord dela Tlumatz. Am capturat numeroși prizonieri, a căror număr încă n'a putut fi stabilit. Spre nord dela Zalesczyk, noaptea la ora 11 Rușii au atacat în rânduri de câte patru pe un front de 3 klm. Atacul în masă s'a prăbușit în focul nostru, cu mari pierderi pentru inamic.

Pe frontul italian: În luptele date lângă Plava, în 12 Iunie, după cum am stabilit, inamicul a avut peste 1000 morți și numeroși răniți părășiți înaintea pozițiilor noastre. Ieri noaptea târziu am respins aci un nou atac, întrucât ca și pe cele anterioare. Deci pe frontul Isonzoului Italienii nici într'un punct nu se pot feri. La frontierele Carintiei și a Tirolului nu se semnalează nici un eveniment important.

Pe frontul balcanic: Spre sud dela Aftovatz, una din garnizoana noastră de câmp după o scurtă luptă a respins atacul a vre-o 200 Muntenegrini. De altfel situația la sudvest e neschimbată.

Berlin, 14 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Pe frontul dintre Lievin și Arras, Francezii au suferit o mare înfrângere. După ce în cursul zilei prin focul artileriei noastre am risipit din nou coloanele inamice gata de atac, Francezii au dat un atac în rânduri dese contra ambelor coaste a înălțimei Loretto, precum și contra pozițiilor noastre pe frontul Neuville-Roklitzurt. Pretutindeni am respins inamicul pricinuindu-i pierderi grave. Toate pozițiunile au rămas în posesiunea noastră. Am respins un slab atac inamic dat împotriva pozițiilor noastre dela canalul Yser. Luptele de infanterie ce s'au dat spre sudost dela Herburtherne nu au rezultat vre-un succes important. Am înăbușit în germene atacurile date împotriva pozițiilor noastre din Champagne.

Pe frontul oriental: În apropierea Kutzowiniei (spre nordvest dela Sawle) am luat câteva pozițiuni inamice și cu acest prilej am capturat 3 ofițeri și 300 oameni. Spre ost dela soseaua Mariampol-Kowno trupele noastre au luat primele tranșee rusești și au capturat 2 ofițeri și 313 oameni.

Pe frontul sudoriental: Armata locot-generalului Mackensen a luat ofensiva la pozițiile noastre dintre Zerniawa (spre sudvest dela Mosciska) și Seniawa pe un front de 70 klm. Am luat cu asalt pozițiile inamice pe întreg frontul. Am capturat 16 mil de prizonieri. Ofensiva trupelor generalilor Marwitz și Linsingen progresa.

Convocarea Dumei.

Zürich. — Curierul bursei din Petrograd anunță că guvernul rusesc a convocat duma pentru o sesiune mai lungă.

Președintele Albaniei centrale.

Berlin. — Effendi Mussa, muftiul din Tirana, care fusese la vremea sa conducătorul revoluției împotriva principelui de Wied, a proclamat Albania centrală de republică, iar pe sine de președinte al republicii.

Nouă transportări de trupe în Gallipoli.

București. — După cum e informat *Journal des Balkans*, aliații încearcă să-și întărească situațiunea în peninsula Gallipoli debarcând nouă trupe. Alaltaieri au trecut pe lângă Tenedos 4 nouă transporturi militare spre Gallipoli, fiind apărate de două distrugătoare și câteva hidroplane.

Tinta operațiunilor italiene.

Viena. — Corespondentul ziarului „Morgenpost” anunță dela cartierul presei:

Din comunicatele oficiale ale statului major despre evenimentele de pe câmpul de războiu italian, se poate constata ușor, că ofensiva italiană are 3 direcțiuni. Două din aceste direcțiuni au de scop ocuparea capitalelor provinciilor dela graniță, iar a treia să spargă linia de rocadă: linia ferată de sud Marburg-Franzens fest. Atacul împotriva Trientului se execută concentric din 3 direcțiuni și adică Judicaria, Ala și Folgaria-Lavarone. Tentativa îndreptată spre a sparge linia ferată de sud din Pulsterthal a avut ca rezultat luptele dela Cortina d'Ampezzo și Landro, iar ținta luptei ce s'a desfășurat ia isonzo e Gorița. Aci a concentrat inamicul forțele cele mai numeroase, dar tot aci a suferit și cele mai mari pierderi. Italienilor nu li-a reușit nici unde să apese frontul nostru, cu atât mai puțin să-l spargă. Statul major italian spune despre luptele ce s'au dat că au reperat mari victorii, deși au avut loc numai ciocniri cu avântuțele noastre, cari aveau destinația să câștige contact cu inamicul și pe care apoi să-l aducă spre terenul mai favorabil nouă, unde îi așteaptă o întâmpinare demnă. Localitățile cu cari se laudă statul major italian, că le-a ocupat au fost evacuate de bună voie de trupele noastre, nefiind aceste întărite. Aceste sunt victoriile lui Cadorna.

Pressa rusă despre atitudinea României.

Petrograd. — *Oficiosul rus „Novoe Vremia” ocupându-se de atitudinea României, după ce arată că intrarea în acțiune a Italiei nu a produs aproape nici o impresie la București, spune că după cât se prevede România va rămâne încă multă vreme neutră și că nu va intra în acțiune decât atunci când soarta războiului se va cunoaște distinct, de partea cui va fi.*

În aceeași ordine de idei ziarul „Recii” spune: „Pretensiunile formulate de România în ultimul timp e o dovadă că această țară târăgănește intenționat tratativele, pentru a rămâne cât mai mult neutră.”

România se vede că are un plan bine determinat, care o hotărăște a târăgăni lucrurile la infinit.

În ce constă acest plan e greu de precizat”.

Acțiunea flotel italiene în apele dalmatine.

Viena. — „Bosnische Post” publică după un martor ocular despre acțiunea flotei italiene în apele dalmatine, următoarele:

În 5 Iunie flota italiană ni-a întors vizita. La orele 4 d. a. s'au ivit 15 unități a flotei italiene în fața *Ragusei vecchia* și când se găsiră la o depărtare cam de 7 klm. dela țarm, au început la orele 4 și 20 minute să bombardeze linia ferată Uskoplje-Zelenika. Tinta granatelor italiene era zona, care o parcurge trenul între Vopkidol și Ragusa vecchia.

Linia ferată se adâncește aci pe coasta muntelui Snicenea în valea Canali, c'apoi iarăși se ridică în direcția spre Magumanac. Chiar când se apropiase flota de țarm un tren se lăsa la vale pe coasta muntelui și probabil acest tren a atras focul dușmanului asupra sa, dar el a sosit neatinș până la stațiunea Mihanici, unde a putut aștepta în pozițiune ascunsă sfârșitul sferturilor italiene. Italienii au împușcat vre-o 100 granate și au avut numai neimportantul succes, că au stricat în unele puncte linia ferată, dar aceasta pagubă nu face nici 200 coroane.

La orele 4 și 50 minute Italienii au încetat focul și s'au dus spre Ragusa, unde au împușcat asupra farului St.-Andrea. Stricăciunile cauzate pe linia Vopkidol-Mihanici au fost reparate până la orele 9 înainte de amiază.

Trupe franceze în Italia.

Genă. — După o știre din Genua, acolo au sosit 15 mii soldați francezi. Acești soldați sunt din armele, în cari Italia are mai puțini oameni instruiți.

O nouă înfrângere a Rușilor în Bucovina.

Burdujeni. — Rușii au suferit o nouă grea înfrângere în direcția Hlinița, pierzând mii de

morți și răniți și lăsând în mâinile Austro-Ungarilor câteva mii de prizonieri.

Pe acest front câmpul de operație e acoperit pe distanțe de 10—15 km. de cadavrele Rușilor căzuți acolo din nenumărate încercări zadarnice de a trece Prutul.

Planul statului major austro-ungar este pe cale de a realiza intențiunea de a pătrunde în Basarabia prin mai multe puncte pentru tăierea liniei de retragere a Rușilor din Galizia. Numărul trupelor se evaluează la... cari vor începe în curând acțiunea. Se așteaptă upte extrem de violente la frontiera Basarabiei.

Luptele în colonii.

Londra. — Oficial. — Secretarul de stat pentru colonii anunță că o forță navală engleză sprijinită de un corp de debarcare a atacat în ziua de 30 Mai v., orașul Shinhafen, pe lacul Nyassa, în colonia germană din Africa de răsărit. După bombardarea flotei trupele au șarjat pe dușman și l-au isgonit din oraș, pricinuin-du-i pierderi considerabile. Prada se compune din puști, munițiuni de războiu și provizii. Vaporul german „Hermann von Wissmann” care era inarmat, a fost complect distrus. Apoi trupele engleze s'au reîmbarcat fără nici o dificultate.

Consolări zadarnice.

Paris. — Armatele rusești cari fac față de mai multe săptămâni formidabilei sforțări a Germanilor se află astăzi în situațiunea în care armatele franceze s'au aflat în August, Septembrie și Noembrie.

Germanii având puțină să transforme repede părți importante din forțele sale profită de acest avantaj astăzi contra Rușilor, precum acum câteva luni a făcut așa contra noastră. După cum Rusia n'a putut în Septembrie să împiedece pe Germani să concentreze contra Franței 52 corpuri de armată tot astfel activitatea noastră susținută de 6 săptămâni, n'a putut opri transportarea pe frontul oriental de importante forțe luate de pe frontul occidental. De aci vin dificultățile la cari bravii noștri aliați au de făcut față cu mare eroism unanin recunoscut de poporul francez. Luptele din Galizia vor fi pentru armata rusă un titlu neperitor de glorie. Înaintarea germană contra Rusiei se va opri de altfel din aceeași cauză care a rupt ofensiva dusă contra noastră anume rezistența energetică rusă.

Aliații noștri evacuând cetatea Przemysl, au dovedit hotărârea lor de a exploata pe deplin întinderea teatrului oriental și imensitatea resurselor lor în oameni. Progresele realizate de o lună de Francezi, vor sili pe Germani la o nouă deplasare la forțele sale, în sfârșit intrarea în acțiune a Italianilor deschide pentru austro-germani un nou teatru de operațiuni. Aliații privesc viitorul cu siguranță absolută și n'au decât să continue fără întrerupere silița lor și astăzi eroica Rusie duce toată greutatea luptei. Rezoluțiunea lor comună este pe atât de tare pe cât de strânsă este solidaritatea lor.

Consiliu de miniștri român.

București. — *Joi a avut loc un consiliu de miniștri sub președinția dlui I. C. Brătianu, la d-sa acasă, la care au luat parte și președinții corporilor legiuitoare.*

D. I. C. Brătianu președintele consiliului de miniștri, a făcut o expunere asupra tratativelor noastre diplomatice.

București. — „Universul” comentează la loc de frunte *desbaterile ce au avut loc în consiliul de miniștri ținut Joi, în care s'a discutat asupra a ide memoire-ului guvernului rus, dar în merit ziarul nu adaogă nimic. Ziarul constată cu satisfacție, că nici unul din beligeranți nu presionează România, impunându-i momentul când să intre în acțiune.*

Alegerea momentului e de o importanță indiscutabilă — continuă „Universul” —, dar aceasta nu depinde nici de dorința noastră, nici de impaciunea altora, ci de atari împrejurări, a căror cunoaștere este de datoria acelor cari conduc din oficiu afacerile statului. Să avem deci încredere în înțelepciunea și experiența acestora și să fim calmi, deoarece, după cum indică presemnele, clarificarea situației nu e departe.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 15 Iunie 1915.

Monumentul St. O. Iosif. Aflăm din București: Din inițiativa dlui *Alexandru Agnese*, se va organiza în curând, în rotonda Atheneului, o expoziție de pictură, desen și sculptură din care vânzări, se vor adăoga la suma strânsă pentru ridicarea unui monument lui St. O. Iosif. Artiștii cari au avut amabilitatea să răspundă până acum la această frumoasă inițiativă, sunt dnii I. Bednarik; Eustațiu Stoienescu; Serafim; Bulgăras; Aurel Constantinescu, Dna Bednarik și sculptorii Severin și Jalea. Ceilalți domni artiști, cari vor să completeze cu ajutorul dlor, această operă de binefacere, dând fiecare câte o pictură sau sculptură, sunt călduros rugați de d. Alexandru Agnese, să binevoiască a-l anunța în strada Romană, 14 București.

Invățători români căzuți pentru patrie. În lupta crâncenă, dată la 7 Mai a. c. în munții Beschizi, cu ocazia unui atac cu baioneta au căzut pe câmpul de onoare invățătorii: *Iuliu Spineanu* din Valea-mare, tractul Lipovei, S. Stoica din Zlagna, lângă Caransebeș și *Ilie Căltun* din Bunea. În aceeași luptă s'a distins prin croism regimentul 43 dela Caransebeș. Dormiți în pace o voi eroi

Un raid aerian al aviatorilor români. Un interesant raid aerian a fost executat zilele trecute, de către aviatorii „Ligei aeriene române”. O escadrilă compusă din cinci aeroplane, pilotate de dnii căp. *Sturza* și *Fotescu*, sublocot. *Mihăilescu* și plutonierii *Costachi* și *Macovei*, având fiecare câte un pasager, au executat un sbor la Curtea de Argeș și Câmpulung.

Aviatorii au plecat din București la ora 4.55 dimineața, și au parcurs distanța până la Curtea de Argeș într'o oră și 55 minute, iar din aceia localitate, până la Câmpulung, în 19 minute.

Principele *Bibescu*, directorul „Ligei aeriene române” și d. coolnel *Găvănescu*, profesor al școlii de aviație, au însoțit din automobil pe aviatori.

Un al șaselea aparat, pilotat de aviatorul sublocot. *Savu*, a avut în drum un accident din cauza unei pane, însă în urma reparațiilor lor ce i s'au făcut, a putut să-și continue sborul.

Seara aviatorii s'au întors în București. Decorat. De pe câmpul de luptă aflăm, că voinicul țaran bănătean din *Suștra*, *Costa Ștefănel*, care dela mobilizare încoace, prin istețimea și inteligența sa primi rangul de sergent-major, în luptele cu Muscanii a capturat 150 *tețori de rând și doi ofițeri*, cu care ocaziune a fost și dânsul rănit și pentru care faptă, pe lângă altele multe, a fost decorat cu *medalia de argint cl. I.*

Cununie. D-soara *Eleonora Pirtea* și Dr. *Dimitrie Nistor*, — căsătoriți. Sinersig, în 17/30 Mai 1915. — Felicitări.

Bătrânul Garibaldi și cei patru fil ai săi. Ziarul italian „Secolo” anunță, că bătrânul general Ricciotti Garibaldi s'a înrolat cu cei 4 fii ai săi Peppino, Santé, Merocchio și Ricciotti — în regimentul de infanterie nr. 61. Se știe că Garibaldi ceruse să i se permită să formeze trupe de voluntari, dar conducerea armatei italiene nu i-a dat permisiune.

Aeroplan străin deasupra Calafatului. Zilele trecute a fost văzut deasupra orașului Calafat un aeroplan sistem Farman. Aeroplanul venea din Serbia și a luat direcția Lompalanca în Bulgaria.

† **Văd. Ecaterina Rusu** nasc. Puticlu, soția fostului mecenat: *Ioan Rusu*, medic, după suferințe îndelungate, a decedat în 10 Iunie, în vârstă de 71 ani. Inmormântarea defunctei s'a făcut în 12 Iunie n. în Brad.

Odihnească în pace!

Mare transport de muniții pentru antantă. „Newyorker Staatszeitung” anunță cu datul de 28 Mai: Ieri și alaltieri au plecat de aci 3 mari vapoare engleze având încărcate mii și mii de tone de muniție pentru armatele antantei. Două dintre aceste vapoare: „Orduna” a societății Cunard și „Arabic” a societății White Star, au pe bord și 600 călători. Al treilea vapor „Georgic” nu e vapor pentru pasageri. Toate trei merg la Liverpool.

Funcționarii societății Cunard Line afirmă că între cei 13 călători de clasa I, 67 de clasa II, și 280 de clasa III. de pe „Orduna” nu se găsește nici un american. „Arabic” are 75 pasageri în caute și 175 pe bord. Vaporul a încărcat 400 lazi cu cartușe, 1515 părți de tunuri, 41 automobile, 730 leg. de sârmă cu ghimpi, 14,014 pachete articole de oțel, 5216 ruzi de aramă, 3370 bucăți de aramă, 5407 bucăți de plumb, 565 butoaie cu smoală pentru trăsuri și 795 de butoaie cu oleiu de uns.

Vaporul „Orduna” are încărcat în parte, după arătare, 3200 lazi cu cartușe, 3750 lazi cu srapnele, 1169 lazi cu obuze neumplute, 548 lamele de aramă roșie, 3 lazi cu aramă galbenă, 3687 pachete de lamele de oțel, un schelet de aeroplan, 1000 lazi cu metale, 133 lazi cu obiecte de echipare, 476 lazi cu uniforme, 5 lazi cu puști și altele.

Vaporul „Georgic” duce cu sine 4227 lazi cu granate umplute, 1000 lazi cu cartușe, un aeroplan, 670 legături de sârmă cu ghimpi, 200 automobile și alt material de războiu.

Lipsă de petrol în Turcia. Se anunță din Sofia că în Turcia se simte foarte mult lipsa de petrol. Doi negustori au și plecat la București ca să cumpere petrol din România.

Ploi torențiale în Serbia. Din Niș se anunță, că un aviator german care sbura peste Egri Palania lângă noua graniță bulgară, a fost silit să ateriseze din cauza unui defect la motor. Un ofițer și un subofițer german, purtători de documente au fost arestați. Aparatul a fost luat. Un aeroplan inamic a sburat peste Poiarevaț unde a aruncat 9 bombe. Mai multe persoane au fost rănite. Ploi torențiale pricinuesc pagube mari în regiunea Timok, Bitolia și Tikies. — (Z.)

Ultima oră.

D. RADEFF RĂMÂNE LA BUCUREȘTI.

Sofia. — Agenția bulgară este autorizată să desmintă absolut categoric știrile cătorva ziare pretinzând că d. Radeff ministrul Bulgariei la București va fi transferat în alt post. D. Radeff se va întoarce foarte curând la postul său însoțit de aprobarea deplină a guvernului său pentru activitatea fericită desfășurată de dsa pentru îmbunătățirea constantă a raporturilor româno-bulgare.

MINISTRUL RUSIEI ÎN BUCUREȘTI LA REGELE ROMÂNIEI.

București. — M. S. regele *Ferdinand al României* a primit în audiență pe d. *Poklewsky*, ministrul Rusiei.

DECLARAȚIILE PRIMULUI MINISTRU BULGAR DESPRE TRATATIVELE ROMÂNŌ-BULGARE.

Sofia. — D. *Radoslawoff*, prim-ministru, a declarat șefilor partidelor parlamentare, că tratativele pentru o înțelegere între România și Bulgaria promit a se termina cu rezultat îmbucurător.

INTREVEDERE ÎNTRE D. I. BRĂȚIANU ȘI D. TACHE IONESCU.

București. — D. *Tache Ionescu* a avut alaltieri o întrevedere cu d. *Ionel Brătianu*, președintele consiliului.

O MARE LUPTĂ DELA SENIAWA PÂNĂ LA BUCOVINA.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul pressei: În Galizia, o mare luptă e în curs începând dela Sieniawa până la Bucovina. Rușii opun rezistență dealungul Nistului. Frontul nostru ce înaintează spre ost dinspre San progresaază încet, dar în continuu. Numărul prizonierilor e în continuă creștere. La sud-vest se dau lupte de puțină importanță.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Edltor responsabil LAURENȚIU LUCA.